

WSPÓLNOTOWY WYMIAR SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Rzeczywistość a oczekiwania

redakcja naukowa
Mirosław Stec, Katarzyna Małysa-Sulińska

WSPÓLNOTOWY WYMIAR SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Rzeczywistość a oczekiwania

redakcja naukowa
Miroslaw Stec, Katarzyna Małysa-Sulińska

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

AUTORZY

Maciej Berek
Wojciech Drobny
Elżbieta Feret
Małgorzata Ganczar
Adrian Gołąb
Anna Kawecka
Joanna Kielin-Maziarz
Kamil P. Kowalewski
Tomasz Libera
Katarzyna Małysa-Sulińska
Maciej Pisz
Marta Romańska
Joanna M. Salachna
Lucyna Staniszevska
Marzena Świstak

SERIA **MONOGRAFIE**

Publikacja dofinansowana przez:

- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Częstochowie
- Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Gorzowie Wielkopolskim

Stan prawny na 1 września 2022 r.

Redaktorzy naukowci

Prof. dr hab. Mirosław Stec, nr ORCID: 0000-0002-3537-9204

Dr hab. Katarzyna Małysa-Sulińska, prof. UJ, nr ORCID: 0000-0002-6406-8851

Recenzenci

Dr hab. Marek Mączyński, prof. UJ, nr ORCID: 0000-0001-8558-3361

Dr hab. Daniel Wacinkiewicz, prof. US, nr ORCID: 0000-0002-5048-9866

Wydawca

Izabella Małecka

Redaktor prowadzący

Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne

Joanna Maź

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-758-9

ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13
<i>Maciej Berek</i>	
Ustawowe i ustrojowe gwarancje partycypacji obywatelskiej w procesie erygowania gminy	17
<i>Lucyna Staniszevska</i>	
Realizacja prawa do zrzeszania się wspólnot samorządowych w ramach struktur międzynarodowych	35
<i>Małgorzata Ganczar</i>	
Data Governance Act – wyzwania dla samorządu terytorialnego	51
<i>Joanna Kielin-Maziarz</i>	
Miasto czy państwo – jaka jest rzeczywista rola samorządu w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju?	69
<i>Marta Romańska</i>	
Czy konstrukcja użytkownika wieczystego pozwala zabezpieczyć i wyważyć interesy właściciela i użytkownika wieczystego?	89

Elżbieta Feret

Wieloaspektowość funkcjonowania samorządu terytorialnego we współczesnym świecie – aspekty prawnofinansowe	115
---	------------

Marzena Świstak

Finansowoprawne aspekty wsparcia uczelni publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej	125
--	------------

Katarzyna Małysa-Sulińska, Anna Kawecka

Mnogość świadczeń dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami a praktyka orzecznicza w zakresie ustalania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego	141
--	------------

Maciej Pisz

Zintegrowane inwestycje terytorialne jako przejaw współpracy jednostek samorządu terytorialnego na obszarze aglomeracji miejskich – rzeczywistość a oczekiwania w polskim porządku prawnym	161
---	------------

Tomasz Libera

Wymóg zapewnienia miejsc postojowych w decyzjach o warunkach zabudowy. Wybrane aspekty formalno- i materialnoprawne w świetle orzecznictwa	179
---	------------

Joanna M. Salachna, Kamil P. Kowalewski

Ustalanie warunków zabudowy dla elektrowni fotowoltaicznych po zmianach dokonanych 29.08.2019 r.	215
--	------------

Adrian Gołąb

Kilka uwag na temat zaświadczenia wójta, burmistrza albo prezydenta miasta o zgodności budowy z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w procedurze legalizacji samowoli budowlanej	239
---	------------

Wojciech Drobny

**Normatywna idea naboru jako przejaw wspólnotowego
wymiaru samorządu terytorialnego 259**

Bibliografia 275

WSTĘP

Ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego – zgodnie z unormowaniem art. 16 ust. 1 Konstytucji RP – stanowi wspólnotę samorządową. Jak wskazano w ustawie zasadniczej, wspólnota ta powstaje z mocy prawa, a następuje to z uwzględnieniem kryteriów ujętych w art. 15 ust. 2 Konstytucji RP. Zasadniczy podział terytorialny państwa musi uwzględniać bowiem więzi społeczne, gospodarcze lub kulturowe, a także zapewniać jednostkom terytorialnym zdolność wykonywania zadań publicznych. Zaznaczenia wymaga przy tym, że przynależność do danej wspólnoty samorządowej powstaje z mocy prawa, a rozstrzygająca w tym zakresie nie jest wola jednostki, lecz fakt zamieszkiwania przez nią na danym terenie.

Istota samorządu terytorialnego zasadza się na korporacyjnym charakterze przedmiotowej wspólnoty, która w zakresie spraw dla niej istotnych uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Zadania te wykonywane są na rzecz ogółu mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego, a jej członkowie – w zakresie określonym przez ustawodawcę – mogą uczestniczyć w określaniu sposobu ich realizacji. Podkreślić trzeba przy tym, że samorząd terytorialny przypisane mu zadania publiczne wykonuje we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Wspólnotowy wymiar samorządu terytorialnego należy zatem postrzegać jako współdzielenie odpowiedzialności za korporację osób zamieszkujących tożsame terytorium, a działania podejmowane w tym zakresie przez jednostki samorządu terytorialnego powinny być nakierowane zarówno na dobro wspólne ogółu mieszkańców, jak i poszczególnych członków danej wspólnoty. Samorząd terytorialny należy bowiem identyfikować jako korporację osób zamieszkujących dane

terytorium, która w swoich działaniach uwzględnia nie tylko interesy wspólnoty, ale także poszczególnych jej członków, przy czym interesy te mogą być ze sobą sprzeczne. Z istoty wspólnoty samorządowej wynika bowiem między innymi konieczność wsparcia jednostek wymagających szczególnej opieki, co może następować kosztem pominięcia potrzeb jednostek lepiej funkcjonujących w danej wspólnocie.

Rodzi się zatem pytanie o pożądaną kształt wspólnotowego wymiaru samorządu terytorialnego i oczekiwania z tym związane. Te zaś należy zestawić z rzeczywistością, w jakiej funkcjonują jednostki samorządu terytorialnego z jednej strony, a poszczególni członkowie danych wspólnot z drugiej. Jako niezbędną należy zatem postrzegać szeroką dyskusję w tym zakresie. Forum dla wymiany poglądów na ten temat stało się XV Seminarium Naukowe Katedry Prawa Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Jagiellońskiego zatytułowane *Wspólnotowy wymiar samorządu terytorialnego – rzeczywistość a oczekiwania*, które odbyło się w dniach 5–6 października 2021 r. w Wieliczce, a przybrało formę hybrydową, umożliwiając udział zdalny w przedsięwzięciu osobom, które nie mogły przybyć do jednej z małopolskich gmin. Seminarium odbyło się przy udziale ponad 100 osób, a uczestniczyli w nim przedstawiciele wszystkich liczących się ośrodków akademickich w Polsce oraz reprezentacja ośrodków zagranicznych. Wśród uczestników wydarzenia nie zabrakło również przedstawicieli praktyki prawniczej, w tym Rzecznika Praw Obywatelskich, sędziów Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wojewódzkich sądów administracyjnych, a także pracowników urzędów administracji rządowej oraz samorządowej ze szczególnie liczną reprezentacją prezesów oraz członków samorządowych kolegiów odwoławczych. Zauważyć należy przy tym, że seminarium poprzedzał panel dyskusyjny towarzyszący obchodom jubileuszowym samorządowych kolegiów odwoławczych *Refleksje po trzydziestu latach – próba opisu budowania znaczenia Samorządowych Kolegiów Odwoławczych*.

Z uwagi na specjalizacje naukowe uczestników seminarium zaznaczyć trzeba, że dyskusja na temat wspólnotowego wymiaru samorządu terytorialnego toczyła się przy udziale administratywistów, konstytucjonalistów, finansistów, cywilistów, a także historyków. Założeniem

organizatorów seminariów naukowych Katedry Prawa Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Jagiellońskiego jest bowiem, że spotkania te stanowią płaszczyznę do wymiany poglądów przez przedstawicieli wszystkich wymienionych środowisk, których członkowie zajmują się badaniem samorządu terytorialnego. W trakcie XV Seminarium Naukowego Katedry Prawa Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłoszonych zostało kilkanaście referatów inicjujących niezwykle interesującą dyskusję wśród uczestników wydarzenia. Wystąpienia te stały się podstawą do napisania artykułów naukowych, które zostały ujęte w niniejszej monografii. Traktują one między innymi o ustawowych i ustrojowych gwarancjach partycypacji obywatelskiej w procesie erygowania gminy, realizacji prawa do zrzeszania się wspólnot samorządowych w ramach struktur międzynarodowych, roli samorządu terytorialnego w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, aspektach prawnofinansowych funkcjonowania samorządu terytorialnego we współczesnym świecie, a także normatywnej idei naboru jako przejawu wspólnotowego wymiaru samorządu terytorialnego.

Jesteśmy przekonani, że opracowania zawarte w prezentowanym woluminie powinny wywołać szeroką dyskusję na temat oczekiwanego kształtu wspólnotowego wymiaru samorządu terytorialnego i rzeczywistości w tym zakresie, a jednocześnie stanowić mogą znaczący wkład w jej przebieg. Niezmiennie od wielu już lat wyrażamy niegasnącą nadzieję, że nasze publikacje przyczynią się do umocnienia w Polsce pozycji ustrojowej samorządu terytorialnego, a nadto bezpowrotnie zakończą okres, w którym kwestionowana jest doniosłość instytucji, która została zakorzeniona w obowiązującej Konstytucji RP.

*prof. dr hab. Mirosław Stec
dr hab. Katarzyna Małyśa-Sulińska, prof. UJ*

Maciej Berek

USTAWOWE I USTROJOWE GWARANCJE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ W PROCESIE ERYGOWANIA GMINY

1. Wstęp

Przedmiotem badania są uwarunkowania prawne procesu kreowania gminy jako jednostki samorządu terytorialnego w zakresie przewidującym udział mieszkańców JST w tym procesie. Wobec dokonanego 23 lata temu zasadniczego trójstopniowego podziału państwa¹, zasady tworzenia nowych gmin, a więc gmin, których powstanie musi się wiązać z ingerencją w granice gmin istniejących, obejmują istotne, dedykowane mechanizmy partycypacji społecznej². W artykule prezentacja tych mechanizmów odnoszona jest do ich ustawowego oraz ustrojowego umocowania i znaczenia. Na tym tle omawiane są treść oraz skutki orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, który ocenił zgodność z Konstytucją RP oraz ustawami wydanie aktu dotyczącego problematyki ery-

¹ Ustawa z 24.07.1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz.U. Nr 96, poz. 603 ze zm.) tworząca tenże podział z dniem 1.01.1999 r., przy zastrzeżeniu wprowadzanych następnie w odpowiednich trybach zmian w układzie JST.

² Na temat znaczenia tego pojęcia zob. np. I. Niżnik-Dobosz, *Partycypacja jako pojęcie i instytucja demokratycznego państwa prawnego i prawa administracyjnego* [w:] *Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2004, s. 21–43.

gowania nowych gmin, właśnie w kontekście respektowania przepisów określających tryb udziału mieszkańców zainteresowanych JST w tym procesie. Interesująca jest nie tylko litera tego orzeczenia, ale także brak wywołania przez nie skutku materialnego, co wynika z przyjętej przez organy władzy wykonawczej interpretacji orzeczenia. Zagadnienia te mają niezwykle istotne znaczenie dla oceny skuteczności obowiązujących mechanizmów, które gwarantować mają mechanizmy partycypacji społecznej w ramach omawianych instytucji prawnych.

2. Uwarunkowania prawne partycypacji społecznej w ramach procesu erygowania gminy

Zgodnie z art. 4 ust. 1 u.s.g. tworzenie, łączenie, dzielenie i znoszenie gmin należy do kompetencji Rady Ministrów, która dokonuje takiej czynności w formie rozporządzenia. Kolejne przepisy przywołanej ustawy określają warunki oraz procedurę poprzedzającą wydanie aktu, spośród których kilka należy przywołać w ramach wskazanego powyżej przedmiotu badania.

Zmiany w układzie gmin dokonywane mogą być z dniem 1 stycznia, co oznacza, że każdorazowe rozporządzenie Rady Ministrów dotyczące tej materii musi wchodzić w życie właśnie z początkiem roku kalendarzowego. Wydanie rozporządzenia wymaga zasięgnięcia przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej opinii zainteresowanych rad gmin. Wyrażenie opinii przez rady gmin musi być poprzedzone przeprowadzeniem przez te rady konsultacji z mieszkańcami. W przypadku zmian granic gmin naruszających granice powiatów lub województw obowiązkowe jest także zasięgnięcie opinii odpowiednich rad powiatów lub sejmików województw. Ustawa dopuszcza zawężenie zakresu konsultacji w przypadku zmiany granic gmin lub granic miasta polegającej na wyłączeniu obszaru lub części obszaru jednostki pomocniczej gminy i jego włączeniu do sąsiedniej jednostki pomocniczej tej gminy lub do sąsiedniej gminy – w takiej sytuacji konsultacje mogą zostać ograniczone odpowiednio do mieszkańców jednostki pomocniczej gminy

objętych zmianą (o ograniczeniu decydują odpowiednie rady gmin) lub do mieszkańców gmin objętych zmianą naruszającą granice powiatów lub województw (o ograniczeniu decydują odpowiednie rady powiatów lub sejmiki województw).

Konsultacji z mieszkańcami (zarówno w podstawowym, pełnym, jak i w ograniczonym zakresie) nie przeprowadza się, jeżeli w sprawie utworzenia, połączenia, podziału i zniesienia gminy oraz ustalenia granic gminy przeprowadzono referendum lokalne. Z inicjatywą przeprowadzenia takiego referendum może wystąpić jedynie grupa co najmniej 15 obywateli, którym przysługuje prawo wybierania do rady gminy³.

Jeżeli JST, do której minister zwrócił się o wyrażenie opinii, nie sformułuje takiej opinii w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wystąpienia o opinię, formalny wymóg zasięgnięcia opinii uznaje się za spełniony⁴. Zaniechanie po stronie gminy lub długotrwałość prowadzonego procesu konsultacyjnego wykraczającego poza określone przepisem ustawowym ramy czasowe w ujęciu formalnym nie wpływa więc na przebieg prowadzonego w ramach rządu postępowania zmierzającego do przygotowania projektu rozporządzenia Rady Ministrów.

Skrótowo przywołany cel regulacji nie budzi wątpliwości – tworzenie, łączenie, dzielenie i znoszenie gmin dotyczy spraw o fundamentalnym znaczeniu dla lokalnych społeczności. Ustawodawca zagwarantował

³ Ustawa o samorządzie gminnym wyłącza przeprowadzenie referendum w przypadku ziszczenia się pewnych warunków odnoszących się do cech ekonomicznych lub terytorialnych gminy, której miałyby dotyczyć referendum, ale kwestia ta jest poboczna dla prowadzonych rozważań.

⁴ Poza zakresem prowadzonych rozważań, ale jako wymagające zasygnalizowania zagadnienie należy wskazać na wątpliwości dotyczące rozwiązania ustawowego, które z jednej strony zakłada umożliwienie (obowiązkowe) wyrażenia stanowiska przez lokalną społeczność, z drugiej wprowadzając to domniemanie wprost dopuszcza pominięcie tych konsultacji w przypadku zaniechania działań ze strony organu JST – zob. np. uwagi Ł. Złakowski, komentarz do art. 4a [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz z odniesieniem do ustaw o samorządzie powiatowym i samorządzie województwa*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, Warszawa 2011, s. 39; M. Mączyński, komentarz do art. 4a [w:] *Komentarz do ustawy o samorządzie gminnym*, red. P. Chmielnicki, Warszawa 2004, s. 59.

więc, że lokalna społeczność, której ma dotyczyć projektowana zmiana, musi mieć możliwość wyrażenia swojej opinii. Takie opinie nie przesądzą rozstrzygnięcia, które ostatecznie podejmowane jest przez uprawniony organ władzy publicznej⁵. Niewątpliwym jednak *ratio* omawianej regulacji jest wsłuchanie się przez decydenta w stanowisko tych, których zmiana będzie dotyczyć. Rzetelne zorganizowanie konsultacji⁶, a następnie przeanalizowanie stanowiska wyrażonego w ramach konsultacji służyć ma realizacji ustawowej zasady, zgodnie z którą ustalenie i zmiana granic gmin dokonywane są w sposób zapewniający gminie terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych. Część tych okoliczności, którymi kierować ma się Rada Ministrów, podejmując omawiane decyzje, wymaga profesjonalnego osądu (np. zdolność wykonywania zadań publicznych stanowiąca pochodną wielkości gminy, liczby mieszkańców, ukształtowania jej terenu, ale także szacunku przyszłych dochodów), w zakresie części mogą jednak i powinni wypowiedzieć się również sami mieszkańcy (w szczególności w zakresie dotyczącym istnienia więzi społecznych, które powinny spajać mieszkańców gminy).

Jak wskazano, mechanizmy konsultacji społecznych w ramach procesu erygowania gminy uregulowane są w przepisach ustawy o samorządzie gminnym. Można jednak i należy wskazać także na szersze systemowe uzasadnienie istnienia i należytej realizacji mechanizmów partycypacji społecznej w procesie tworzenia, łączenia, dzielenia i znoszenia gmin. Włączenie lokalnej wspólnoty w proces podejmowania decyzji o wykreowaniu nowej jednostki samorządu lokalnego należy postrzegać

⁵ „Prawo do samorządu nie powinno być rozumiane jako prawo obywatela do konkretnej gminy, której istnienie i granice nie mogą podlegać zmianom. Przeczyłoby to zasadzie racjonalności ustroju demokratycznego (...). Prawo do samorządu nie jest prawem podstawowych jednostek samorządu terytorialnego do trwania w niezmiennym kształcie (...) lecz prawem obywateli do dobrego i lepszego samorządu” – zob. uzasadnienie wyroku TK z 18.02.2003 r., K 24/02, LEX nr 76809.

⁶ Sugestie dotyczące form organizacji konsultacji zwiększających ich efektywność formułuje M. Nowińska, *Udział mieszkańców w procedurze zmiany granic gminy* [w:] *Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2004, s. 203–204.

przede wszystkim jako spójne z regułami statuującymi prawo do dobrego samorządu. Prawo to odnoszone jest oczywiście przede wszystkim do sposobu wykonywania zadań przez organy samorządu, ale prawidłowe ukształtowanie terytorialne JST stanowi warunek *sine qua non* prawidłowego funkcjonowania samorządu. W takiej perspektywie mechanizmy konsultacyjne powinny być traktowane jako służące realizacji prawa do dobrego samorządu, stanowiącego składową prawa do dobrej administracji⁷. Normatywnego źródła prawa do dobrej administracji można poszukiwać w wielu aktach prawnych, w szczególności art. 41 ust. 1 KPP, w art. 2 i art. 3 ust. 1 EKSL, ale także w Europejskim Kodeksie Dobrej Administracji⁸. Jeszcze raz należy podkreślić, że wszystkie te źródła wskazują na prawo do dobrej administracji przede wszystkim jako na zasadę obowiązującą w toku procedowania przez administrację spraw pozostających w jej zakresie przedmiotowym, ale na realizację tego aspektu zasady ma wpływ także prawidłowość ukształtowania właściwości miejscowej organów JST, a idąc jeszcze dalej – prawidłowość ukształtowania terytorialnej struktury JST, co ma przecież bezpośredni wpływ na ocenę interesantów sposobu zajmowania się ich sprawami przez tę administrację. Również w tym aspekcie aktualne jest oczekiwanie, aby państwo w działaniach względem jednostki, ale i względem samorządu terytorialnego nie kierowało się zasadą, że „wie lepiej”, co jest dobre dla jednostek i leży w ich interesie⁹, lecz co najmniej poznało opinię zainteresowanych mieszkańców przed podjęciem wiążących prawnie rozstrzygnięć.

Europejska Karta Samorządu Lokalnego wprost nakazuje ponadto konsultowanie społeczności lokalnych, o ile jest to możliwe, we właściwym

⁷ Tak też np. M. Pisz, *Prawo do dobrego samorządu a Konstytucja RP z 1997 r.* [w:] *Prawo do dobrego samorządu w perspektywie konstytucyjno-instytucjonalnej*, red. M. Stec, K. Małyśa-Sulińska, Warszawa 2021, s. 35–36.

⁸ Przyjęty przez Parlament Europejski w dniu 6.09.2001 r., tekst dostępny np. w: J. Świątkiewicz, *Europejski Kodeks Dobrej Administracji (wprowadzenie, tekst i komentarz o zastosowaniu kodeksu w warunkach polskich procedur administracyjnych)*, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2007, <https://bip.brpo.gov.pl/pliki/1192700305.pdf> (dostęp: 1.06.2022 r.).

⁹ K. Chochowski, *Jednostka a prawo do dobrego samorządu* [w:] *Prawo do dobrego samorządu – perspektywa obywatela i mieszkańca*, red. M. Stec, K. Małyśa-Sulińska, Warszawa 2021, s. 66.

W publikacji odniesiono się do korporacyjnego charakteru samorządu terytorialnego, który tworzy wspólnota ludzi zamieszkujących określone terytorium. Wśród zagadnień poruszonych przez autorów są m.in.:

- rola samorządu terytorialnego w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju;
- aspekty prawnofinansowe funkcjonowania samorządu terytorialnego;
- realizacja prawa do zrzeszania się wspólnot samorządowych w ramach struktur międzynarodowych;
- ustalanie warunków zabudowy dla elektrowni fotowoltaicznych;
- wymóg „zapewnienia” miejsc postojowych w decyzjach o warunkach zabudowy;
- przesłanki ustalania świadczeń dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

Artykuły zawarte w monografii powstały na podstawie referatów i dyskusji przeprowadzonej w trakcie XV Seminarium Naukowego Katedry Prawa Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Książka jest przeznaczona dla pracowników administracji rządowej i samorządowej, regionalnych izb obrachunkowych oraz samorządowych kolegiów odwoławczych. Zainteresuje również pracowników wymiaru sprawiedliwości oraz środowisk naukowych.

Mirosław Stec – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; wieloletni kierownik Katedry Prawa Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Jagiellońskiego; redaktor naczelny miesięcznika Regionalnych Izb Obrachunkowych „Finanse Komunalne”.

Katarzyna Małysa-Sulińska – doktor habilitowana nauk prawnych; profesor w Katedrze Prawa Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Jagiellońskiego; członek Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie.

9788382867589 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8286-758-9

9 788382 867589

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

